

Azkue eta kanpotar euskariak

Lehen ditugu Euskalarien Nafarroa, Araba eta Leioan egitekoak. Horietatik besteak beste, zera izan daiteke hori kanpotar jakintsuen jardunak dugun zorraren a...

Joan mendetan maiz-sarri errepikatzen etorri zaigu bultza eta zintzen nagai xamarra zelarik, zurraren akultua behar izan du.

Horiek denak aspaldi hilak ditugu, noski, baina beraien ondoren beste batzuk etorri dira. Euskal arloan kanpotar jakintsuek berriazko lana egin dute. Euskara eta euskal literatura aztertzeko bultzatze kontuan kanpotarrei zor dieguna ez da, ez, hutsaren pare.

Euskaltzaindiak, Jardunaldiok antolatzean, bere lehen zuzendariaren pentsamolde honetan bai egiten du bere burua. Kanpoan orain diren euskaleriei eta horien pertsonan lehengo-izker on agertu nahi die. Euskarari buruzko azterketan egin duten lan eskerga aitortu nahi du. Eta geroari begira, haiek gurekin eta guk haiekin ditugun lokarriak sendotu.

Azkue jauna (1864-1951), guztiok dakiten bezala, lekeitiarra zen eta euskal olerkari baten semea. Apaz estu-dioak egin zituen, eta horiek beste ikasketak bereizi batzuekin osatu ere bai. 1888 urtean -apaz egin zen urte berean- Bizkaiko Diputazioak oposizio batzuk jarri zituen Bilboko Institutioan euskal katedra bat sortzeko. Azkue oposizioetara aurkeztu zen eta bak plaza irabazi ere. Gerozk euskal irakasle izango da. Bi urte lehenago (1886), Durangoko euskal bestetan, Aristides de Artiñano jauna euskal Akademia baten beharraz mintzatu zen. Azkue, hasieratik, asmo honen alde jarriko da, bere eskutizetatik ageri denaz. Baina urte luzeak igaroko dira oraindik asmo hura gorpuztu arte. Izan ere, Agintariaren atzekalde eta laguntza gabe ez zen ikusten honelako Institutio bat sortzeko biderik.

1918an Bizkaiko Diputazioak, Araba, Gipuzkoa eta Nafarroako Diputazioekin batera, delako Akademia hori sortzea, laguntzea eta babestea erabakitzen du. Urte horretan bertan Eusko Ikaskuntzaren Oñatiko Batarean lehenbiziko lau euskaltzainak (akademikoak -aukeratzen dira, eta horietako bat Azkue da, noski).

Azkue garbi ikusten zuen euskara batu baten beharra, eta, hain zuten, Gipuzkera Osotua-ren izenaz bataiatu zuena horrelako zerbitu zen. Bere azken urteetan Kempis-en itzulpen bat utzi zituen, Gipuzkera Osotua horretan egin, baina argitara gabe dago oraindik.

Ongi da kanpotarrekin esker oneko

Es más: confesaba que su misma vocación y sus trabajos no se hubieran producido, de no haberle precedido la labor ingente que realizara el Príncipe Bonaparte. Y agrega aún Azkue: "¡Qué poco hemos hecho los vascos para mostrar nuestra gratitud al egregio Príncipe!"

Bien es verdad que, si los extraños son acreedores de nuestro agradecimiento, también lo son los propios. Azkue, por ejemplo, no cuenta aún con una biografía, ni se ha hecho una publicación exhaustiva de su obra. He aquí una deuda que tenemos que saldar.

De todos modos, los Encuentros que van a celebrarse serán una buena oportunidad para estrechar los lazos entre el país y los investigadores foráneos de la lengua vasca, y de éstos entre sí, pues al estar desparramados un poco por todo el mundo, tendrá una oportunidad única de conocerse y de vivir juntos unos días cerca de nosotros. Y todo ello servirá -así lo esperamos- para que el interés por los estudios vascos en el mundo científico reciba un nuevo impulso.

Fr. Luis VILLASANTE

Los encuentros Internacionales de Vascólogos, que van a celebrarse próximamente, quieren ser un reconocimiento de lo mucho que los estudios vascos deben a los vascólogos foráneos o ajenos al país. Es un hecho, que, tanto la literatura vasca como las investigaciones en torno al euskara, han recibido un fuerte impulso gracias a la contribución de los investigadores y sabios de fuera del país.

Azkue, el primer presidente de la Academia de la Lengua Vasca reconocía sin rebozo esta deuda que tenemos los vascos con estos sabios que, sin ser de aquí, han consagrado su vida y sus esfuerzos a desvelar los misterios que se encierran en la lengua vasca.

toan euskal katedra bat sortzeko. Azkue oposizioetara aurkeztu zen eta bak plaza irabazi ere. Gerozk euskal irakasle izango da. Bi urte lehenago (1886), Durangoko euskal bestetan, Aristides de Artiñano jauna euskal Akademia baten beharraz mintzatu zen. Azkue, hasieratik, asmo honen alde jarriko da, bere eskutizetatik ageri denaz. Baina urte luzeak igaroko dira oraindik asmo hura gorpuztu arte. Izan ere, Agintariaren atzekalde eta laguntza gabe ez zen ikusten honelako Institutio bat sortzeko biderik.

1918an Bizkaiko Diputazioak, Araba, Gipuzkoa eta Nafarroako Diputazioekin batera, delako Akademia hori sortzea, laguntzea eta babestea erabakitzen du. Urte horretan bertan Eusko Ikaskuntzaren Oñatiko Batarean lehenbiziko lau euskaltzainak (akademikoak -aukeratzen dira, eta horietako bat Azkue da, noski).

Azkue garbi ikusten zuen euskara batu baten beharra, eta, hain zuten, Gipuzkera Osotua-ren izenaz bataiatu zuena horrelako zerbitu zen. Bere azken urteetan Kempis-en itzulpen bat utzi zituen, Gipuzkera Osotua horretan egin, baina argitara gabe dago oraindik.

Ongi da kanpotarrekin esker oneko

L. L. Bonaparte printzea

Lehen ditugu Euskalarien Nafarroa, Araba eta Leioan egitekoak. Horietatik besteak beste, zera izan daiteke hori kanpotar jakintsuen jardunak dugun zorraren a...

Joan mendetan maiz-sarri errepikatzen etorri zaigu bultza eta zintzen nagai xamarra zelarik, zurraren akultua behar izan du.

Horiek denak aspaldi hilak ditugu, noski, baina beraien ondoren beste batzuk etorri dira. Euskal arloan kanpotar jakintsuek berriazko lana egin dute. Euskara eta euskal literatura aztertzeko bultzatze kontuan kanpotarrei zor dieguna ez da, ez, hutsaren pare.

Euskaltzaindiak, Jardunaldiok antolatzean, bere lehen zuzendariaren pentsamolde honetan bai egiten du bere burua. Kanpoan orain diren euskaleriei eta horien pertsonan lehengo-izker on agertu nahi die. Euskarari buruzko azterketan egin duten lan eskerga aitortu nahi du. Eta geroari begira, haiek gurekin eta guk haiekin ditugun lokarriak sendotu.

Azkue jauna (1864-1951), guztiok dakiten bezala, lekeitiarra zen eta euskal olerkari baten semea. Apaz estu-dioak egin zituen, eta horiek beste ikasketak bereizi batzuekin osatu ere bai. 1888 urtean -apaz egin zen urte berean- Bizkaiko Diputazioak oposizio batzuk jarri zituen Bilboko Institutioan euskal katedra bat sortzeko. Azkue oposizioetara aurkeztu zen eta bak plaza irabazi ere. Gerozk euskal irakasle izango da. Bi urte lehenago (1886), Durangoko euskal bestetan, Aristides de Artiñano jauna euskal Akademia baten beharraz mintzatu zen. Azkue, hasieratik, asmo honen alde jarriko da, bere eskutizetatik ageri denaz. Baina urte luzeak igaroko dira oraindik asmo hura gorpuztu arte. Izan ere, Agintariaren atzekalde eta laguntza gabe ez zen ikusten honelako Institutio bat sortzeko biderik.

1918an Bizkaiko Diputazioak, Araba, Gipuzkoa eta Nafarroako Diputazioekin batera, delako Akademia hori sortzea, laguntzea eta babestea erabakitzen du. Urte horretan bertan Eusko Ikaskuntzaren Oñatiko Batarean lehenbiziko lau euskaltzainak (akademikoak -aukeratzen dira, eta horietako bat Azkue da, noski).

Azkue garbi ikusten zuen euskara batu baten beharra, eta, hain zuten, Gipuzkera Osotua-ren izenaz bataiatu zuena horrelako zerbitu zen. Bere azken urteetan Kempis-en itzulpen bat utzi zituen, Gipuzkera Osotua horretan egin, baina argitara gabe dago oraindik.

Ongi da kanpotarrekin esker oneko

Es más: confesaba que su misma vocación y sus trabajos no se hubieran producido, de no haberle precedido la labor ingente que realizara el Príncipe Bonaparte. Y agrega aún Azkue: "¡Qué poco hemos hecho los vascos para mostrar nuestra gratitud al egregio Príncipe!"

Bien es verdad que, si los extraños son acreedores de nuestro agradecimiento, también lo son los propios. Azkue, por ejemplo, no cuenta aún con una biografía, ni se ha hecho una publicación exhaustiva de su obra. He aquí una deuda que tenemos que saldar.

De todos modos, los Encuentros que van a celebrarse serán una buena oportunidad para estrechar los lazos entre el país y los investigadores foráneos de la lengua vasca, y de éstos entre sí, pues al estar desparramados un poco por todo el mundo, tendrá una oportunidad única de conocerse y de vivir juntos unos días cerca de nosotros. Y todo ello servirá -así lo esperamos- para que el interés por los estudios vascos en el mundo científico reciba un nuevo impulso.